

Er det forkert at sætte prisskilt på mennesker?

Før jul 2013 kunne man i Kristelig Dagblad læse denne fangende overskrift: "Bor du på Limfjordsøen Egholm, hiver du 143.375 kroner om året fra de offentlige kasser. Hvis du samtidig er kontanthjælpsmodtager, kan du lægge cirka 300.000 kroner til det regnestykke. Hvis du ud over det har for meget på sidebenene, koster du samfundet yderligere knap 20.000 kroner årligt."

Fedme koster samfundet kassen. Oven i de 14 milliarder kroner kommer over 2.000 årlige fedmeoperationer, som koster yderligere 180 mio. Mange tror, at fedme primært er et problem i USA, men det er et voksende problem, også i Danmark. Næsten 20 procent af Danmarks befolkning er nemlig svært overvægtige med komplikationer som type 2 diabetes, kræft, højt blodtryk og hjerte-kar-sygdomme til følge. Komplikationer som for mange betyder en tidlig død.

Kilde: Ekstrabladet (<http://ekstrabladet.dk/kup/sundhed/article1305393.ece>)

Spørgsmål:

1. Diskutér i klassen, i grupper eller overvej selv, om det kan være rigtigt, at der er så stor forskel på, hvad vi hver især koster samfundet.
2. "Overvægtige koster samfundet milliarder", "En ledig koster samfundet over 300.000 kroner" og "Indvandring koster Danmark milliarder" er tre eksempler på overskrifter fra danske dagblade i løbet af de seneste år, hvor eksperter, medier og politikere har sat fokus på, hvad enkeltindivider og grupper koster samfundet.
  - Diskutér og overvej videre, om samfundet skal bekoste disse 3 grupper ligeligt – eller om der skal prioriteres?
3. Hvis der skal prioriteres, hvem skal så komme først i rækken?
4. Samfundet har fx største udgifter til befolkningsgrupper, der bor på de små øer i Danmark.
  - Skal vi nedlægge ø-befolkninger eller ...?
  - Hvis ja, hvorfor?
  - Hvis nej, hvorfor ikke?

Socialrådgiver og tidligere formand for Dansk Socialrådgiverforening Bettina Post har udtalt: "Jeg mener, det er en perverteret version af velfærdsdebatten, når nogle i ramme alvor kan konstatere, at det er for dyrt, at der bor mennesker i dette land. For det, man siger, er jo, at mangfoldigheden er uønsket. Vi vil kun have dem, der bidrager uden at koste. Så væk med de gamle, de syge, de overvægtige, de arbejdsløse og dem på øerne,"

5. Drøft i klassen, i gruppen eller overvej selv, om det skal være solidaritetsprincippet eller økonomien, der skal være styrende for samfundets udvikling. Se fx "180grader" [✓]
6. SF foreslår nu at øremærke 3 måneder af barselsorloven til mænd. [✓]
Drøft, om du vil stemme på dette forslag.
7. Find nogle eksempler på samfundsgoder, som skal være gratis for alle.
8. Find eksempler på samfundsgoder, som vi hver især selv skal betale for.

Hvem skal vi hjælpe gennem hjælpeorganisationerne?

Det er væsentligt nemmere at samle ind til ofre for naturkatastrofer som tyfonen i Filippinerne end når det gælder situationen i Syrien.

Da tyfonen ramte Filippinerne i november, lykkedes det Dansk Røde Kors at samle otte millioner kroner ind på fem uger. Til sammenligning har organisationen samlet 2,6 millioner kroner ind til ofrene for borgerkrigen i Syrien på to år.

Kilde: Røde Kors(<http://www.rodekors.dk>)

Spørgsmål:

1. Drøft i klassen eller i grupper, hvorfor det er lettere at samle ind til en naturkatastrofe end til nødlidende i Syrien.

Anders Ladekarl, der er generalsekretær for Røde Kors."Jeg tror, det skyldes, at man ser på ofrene for en naturkatastrofe som helt uskyldige. Det er noget, som folk tænker, kan ramme alle og enhver. Men i udgangspunktet er de, der er ofre i en krig, jo lige så meget ofre som dem, der er udsat for en naturkatastrofe."

Dansk Røde Kors

2. Er du enig i denne vurdering? Hvorfor?/ Hvorfor ikke?

Generalsekretæren henviser ligeledes til en undersøgelse, som Dansk Røde Kors tidligere har lavet, som viser, at vi hellere vil give til dyrevelfærden herhjemme end til ofre i en krig langt væk.

3. Drøft, hvordan det hænger sammen.

I december 2013 kunne man læse følgende i aviserne:

Omfanget af den menneskelige katastrofe i Syrien, hvor godt 6,5 millioner mennesker menes at være internt fordrevne, og omkring 2,3 millioner er flygtet til de omkringliggende lande, er dog tilsyneladende ikke gået helt op for den vestlige verden. Sådan lyder kritikken i hvert fald fra blandt andre Amnesty Internationals generalsekretær, Salil Shetty, der har udtalt, at "EU på det alvorligste har fejlet i indsatsen for at finde en sikker havn til de flygtninge, som har mistet alt på nær deres liv", og at "Europas politiske ledere bør bøj nakken i skam." (DR Nyheder [✓])

4. Drøft, hvilket ansvar Danmark har i denne situation?
Drøft ligeledes, hvilket ansvar du og din klasse har i denne situation.
5. Kan vi være ansvarlige for alle i hele verden? Nej, det kan vi vel ikke!
- Drøft, hvor grænsen går for din ansvarlighed for andre mennesker her i verden.
Se fx Etik.dk [✓]

Hvis jeg var forældre?

Hvordan skal man opdrage sine børn? Ikke alt er lige let!

- Skal man blande sig i, hvilke venner ens børn har?
- Hvor meget må man overvåge sine børn?
- Bør man følge med i børns sociale liv på internettet?
- Skal man melde sit barn til politiet, hvis det begår noget kriminelt?
- Skal børnene have alt, hvad de peger på?

Spørgsmål:

1. Med de nyeste smartphones er det muligt at følge, hvor ens børn befinder sig.
- Er det godt eller dårligt? Tjek fx firmaet Secubi [✓]
2. Drøft i klassen eller i grupper, hvor I synes grænsen for forældres overvågning af deres børn går.
3. En rundspørge foretaget af dagbladet Politiken sidste efterår viste, at 37 af 46 kommuner bruger kameraer på deres folkeskoler.
- Er det rimeligt at overvåge børn på et sted, hvor de er tvunget til at være? (Se Datatilsynet [✓])
Hvis "ja" – hvorfor?
Hvis "nej" – hvorfor ikke?

Lisbeth Zornig Andersen, formand for Børnerådet siger: *"Børn skal have et rum, hvor de kan være i fred for de voksne, siger, Mobiltelefoner er anvendelige til at sikre, at børnene til enhver tid kan komme i kontakt med deres forældre. Men det er ikke sundt for børns selvstændige udvikling, at de konstant overvåges og hjælpes med det hele."*

4. Overvej, om du selv har et rum, hvor du er fri for voksne – og om du selv har brug for det. Se DR [✓]
5. Hvor meget skal forældre blande sig i deres børns valg af venner?
- Hvor gamle skal børnene være for selv at bestemme deres venner?
- Hvad så, når der skal inviteres kammerater til fødselsdag?
- Hvordan så, når den teenage-unge er på vej mod "dårligt selskab"?
6. Drøft i klassen eller i gruppe, hvor vigtigt det er, at man får en social opdragelse.
- Hvordan læres omsorg og ansvar for andre? (Se også KD [✓])
- I hvor høj grad synes du, at forældrene skal deltage i børnenes fødselsdagsgaver til andre i familien?
- I hvilken grad et nettets sociale netværk som Twitter og Facebook fremmede for en social opdragelse?
7. Bør forældre opfylde deres børns materielle behov, eller skal de sige nej og lære dem, at der findes vigtigere værdier at basere venskaber på, velvidende at de risikerer at stå udenfor?
- Hvis "ja" – hvorfor?
- Hvis "nej" – hvorfor ikke?
8. Hvordan vurderer du det, hvis det drejer sig om at have modetøj og smartphone som kammeraterne har det?

Hvordan skal de genteknologiske muligheder bruges i fremtiden?

Med genteknologien kan vi

- Forlænge livet
- Designe mad
- Lave reagensglasbørn
- Dømme folk på deres DNA
- Designe dyr
- Designe mennesker
- Skabe donorbørn
- Manipulere stamceller
- Blande mennesker og dyr
- Klone
- Skabe liv

Spørgsmål:

1. Formand for Det Ethiske Råd Jacob Birkler sætter ord på, hvad der bliver fremtidens største etiske udfordringer: *"Bioteknologiens muligheder er noget af det mest afgørende at have blik for, når man arbejder med etik i dag."*
  - Klik på videoen og overvej dernæst i klassen eller i grupper, om vi virkelig skal benytte de mange nye tekniske muligheder, som videnskaben tilbyder.
2. Hvis du kunne få oplyst, hvilke sygdomme du højst sandsynligt vil få som ældre, ville du så vide det?
  - Hvorfor?/ Hvorfor ikke? Se fx KD [✓]
3. Drøft, hvilke misbrugsmuligheder, der ligger i denne nye viden.
4. Kan man designe mad, så er vel alting godt?

Næsten én milliard mennesker går sultne i seng hver dag. En anden milliard grovæder. Det rejser spørgsmålet om, hvordan verden kan brødføde en befolkning på ni milliarder om 40 år. Men det er faktisk muligt, mener eksperter.

Den dårlige nyhed er, at verdens befolkning vil vokse frem til 2050, hvor der vil være ni milliarder mennesker. Den gode nyhed er, at det vil være muligt at brødføde en rekordstor verdensbefolkning. Men det kræver omgående ændringer til en mere bæredygtig, retfærdig og ernæringsmæssigt sund produktion.

Konklusionen kommer fra en britisk ekspertgruppe, som gennem to år har analyseret den fremtidige befolkningsudvikling, fødevarer-situation og ikke mindst de miljømæssige aspekter.

5. Drøft, i hvor stor grad man skal benytte den nye teknik til at løse verdens fødevarer-problem.

Gmo-eksperter (Greenpeace [✓]) har ingen skrupler ved at få genmodificerede fødevarer i Danmark, men danskerne vil ikke have dem. De kan ikke lide tanken om mennesket som overlegen race. Én gensplejset majs- og én kartoffelsort er godkendt til dyrkning i EU, men ingen af dem dyrkes på dansk jord. Danmark vedtog ellers som det første land i verden en lov i 2004, Sameksistensloven, der skulle sikre det konventionelle og økologiske landbrug sideløbende med dyrkning af gensplejsede afgrøder.

6. - Vil du fx have gensplejsede majs-fødevarer i Danmark? Hvorfor?/ Hvorfor ikke?

Forældre har lov til at skabe børn med bestemte væksttyper for at redde ældre søskende fra en livstruende sygdom, fastslår Storbritanniens højeste retsinstitution. (Se KD - [✓])

7. - Synes du også, at vi skal have lov til at designe børn i Danmark? Hvorfor?/ Hvorfor ikke?